

Artykuł - EFR - Europejski Fundusz Rybacki

Europejski Fundusz Rybacki został ustanowiony w 2006 roku. Za jego pośrednictwem ma być realizowana Wspólna Polityka Rybołówstwa w Unii Europejskiej, a za główny cel EFR postawiono osiągnięcie trwałej i zrównoważonej eksploatacji zasobów wodnych oraz wsparcie rybaków i gospodarki rybnej we wszystkich krajach członkowskich UE. Od dnia 1 stycznia 2007 Europejski Fundusz Rybacki zastępuje Instrument Finansowy Orientacji Rybołówstwa, który powstał w celu wzmocnienia europejskiego sektora rybołówstwa i akwakultury. Niestety, pomimo że pierwsza połowa roku 2008 dawno już za nami, środki finansowe przeznaczone z funduszu na rozwój i modernizację polskiego rybołówstwa wciąż nie są dostępne. Stało się tak w wyniku przeciągania konsultacji w sprawie ostatecznej treści i potrzeby poprawy błędów Sektorowego Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”. Rząd Polski oczekuje ostatecznej decyzji Komisji Europejskiej w sprawie akceptacji Programu, dzięki czemu możliwe stanie się ubieganie o europejskie fundusze przez zainteresowane podmioty i uruchomienie wypłat. Prawdopodobnie nie zmieni to jednak faktu, iż wypłaty te udostępnione zostaną dopiero w nowym 2009 roku. Żle świadczy to o polskiej administracji rybackiej, która nie potrafiła przygotować Programu Operacyjnego na czas. Ponadto prace nad Programem przebiegały w atmosferze konfliktów i sporów, w wyniku których ucierpieli przyszli beneficjenci.

W Europejskim Funduszu Rybackim wyróżnia się pięć głównych priorytetów: 1. pomoc flocie unijnej w dostosowaniu zdolności i nakładu połowowego do dostępnych zasobów rybnych, 2. wsparcie różnych gałęzi przemysłu związanych z rybołówstwem, 3. pomoc organizacjom reprezentującym wspólny interes sektora rybołówstwa, 4. zrównoważony rozwój obszarów uzależnionych od rybołówstwa, 5. pomoc techniczna dla państw członkowskich UE.

Całkowity budżet EFR wynosi około 3,8 miliarda EUR, z czego ponad 600 mln EUR może przypaść Polsce. Środki te będą dostępne dla wszystkich gałęzi rybactwa – rybołówstwa morskiego i śródlądowego, przedsiębiorstw akwakultury, organizacji producentów, jak również dla sektora przetwórstwa i handlu produktami rybnymi. W porównaniu do Instrumentu Finansowego Orientacji Rybołówstwa, EFR wprowadza szereg innowacyjnych mechanizmów w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby sektora rybołówstwa. Obejmują one środki m. in. na realizację planów odbudowy ekonomicznej opłacalności zawodu rybaka, zachęcają do stosowania bardziej selektywnych metod połowowych, jak również promują finansowanie lokalnych strategii zrównoważonego rozwoju w obszarach rybołówstwa. EFR oferuje zwiększoną pomoc dla rybactwa śródlądowego i akwakultury przyjaznej dla środowiska. Ponadto zaplanowano wdrożenie uproszczonych procedur wykonawczych i większą elastyczność w stosowaniu kryteriów kwalifikacji względem poszczególnych działań. Aby móc skorzystać z dostępnych funduszy, każde państwo członkowskie Unii zobowiązane było do stworzenia krajowego planu strategicznego dla całego sektora rybołówstwa, w którym samo zdecydowało o tym, jak zamierza rozdzielić fundusze pomiędzy w/w priorytety. Następnie Komisja Europejska upewnia się, że strategia ta oraz

Program Operacyjny są zgodne z celami Wspólnej Polityki Rybackiej. Po ich zatwierdzeniu przez instytucję unijną, środki finansowe zostają uruchomione i rozpoczyna się ich podział na podstawie złożonych wniosków. Koordynacją przyjmowania wniosków od zainteresowanych podmiotów oraz podziałem i przyznawaniem pieniędzy w Polsce zajmują się regionalne oddziały Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W ramach EFR rybacy mogą starać się o środki przeznaczone np. na pomoc w wymianie silnika na statku rybackim ze względu na oszczędność paliwa(1), zakup urządzeń poprawiających bezpieczeństwo żeglugi, zakup sprzętu podnoszącą higienę pracy lub też o rekompensaty z tytułu stałego lub tymczasowego zaprzestania działalności połowowej(2). Również przedstawiciele akwakultury i przetwórstwa ryb mogą uzyskać fundusze np. na zakup nowych urządzeń wspomagających i usprawniających technologię hodowli i przetwórstwa ryb. Szczegółowe omówienie zasad ubiegania się o środki finansowe w ramach EFR 2007-2013 reguluje rozporządzenie (WE) nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego(3), a także Sektorowy Program Operacyjny każdego z krajów członkowskich.

Jak podaje Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 8 lipca 2008 r. Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” został przekazany oficjalnie do Komisji Europejskiej i czeka na zatwierdzenie. Wszystko wskazuje na to, że tym razem Program zostanie zaakceptowany. Pozostaje jednak kwestia dostępności uruchomionych środków. Niestety poprzednie lata pokazały, iż pozyskiwanie funduszy często nie było sprawą łatwą, nie rzadko też zamiast ułatwiać zdobycie finansowania w ramach któregoś z priorytetów, biurokracja stawała się dla wielu przeszkodą trudną do pokonania. Ważne by tym razem informacje na temat funkcjonowania EFR i możliwości pozyskiwania środków finansowych były jaśniejsze, o wiele lepiej dostępne, a pracownicy regionalnych oddziałów ARiMR skuteczniej oraz efektywniej pomagali przyszłym beneficjentom funduszu. Ważne też by z EFR mogli korzystać wyłącznie ci, którzy w pełni przestrzegają prawa z zakresu rybołówstwa.

R. Brzeziński

- 1) Pod warunkiem że w wyniku wymiany moc silnika przedmiotowego statku pozostanie taka sama lub ulegnie zmniejszeniu w zależności od rozmiaru i typu statku.
- 2) Zamknięcie połowów ze względów z powodu dużej liczby narybku lub ryb odbywających tarło.
- 3) Dz. U. seria L 223 z 15.8.2006, str. 1.